

Nulmeting: Visie op de ontwikkeling van hockeyers

Inleiding

Als volwassenen zijn we geneigd om selectief naar prestaties van onze kinderen te kijken. We kijken vooral naar prestaties op school, op het sportveld en eventueel in de muziek. Maar in de ontwikkeling van kinderen en tieners gaat het om veel meer dan dat. Het gaat om de fysieke, de cognitieve, de emotionele én de sociale ontwikkeling. Deze vier gebieden horen er altijd bij, ook op het sportveld.

Daarom is het verstandig om op het hockeyveld niet alleen aandacht te geven aan bewegen en motoriek (de 'fysieke' component), maar om ook de ontwikkeling van alle andere gebieden te stimuleren. Denk aan de nieuwsgierigheid van het kind, de cognitieve functies, sociaal gedrag, emoties, gevoelens en psychologische processen.

Deze wetenschap omtrent de ontwikkeling van kinderen heeft geresulteerd in zes uitgangspunten die samen onze 'Visie op de ontwikkeling van hockeyers' (hierna genoemd: 'visie') vormen:

1. Beter hockey begint bij jezelf;
2. Herken en stimuleer unieke kwaliteiten;
3. Voor iedere leeftijd een passende belasting;
4. Bijdrage leveren aan het team;
5. Ondersteun continu leren;
6. Sport en privé in balans.

Het uiteindelijke doel van de visie is er voor te zorgen dat hockeyers zich duurzaam verbinden aan de sport en dat Nederland goud behaalt in de wereldtop. Met andere woorden, de KNHB streeft ernaar 'een bredere basis en een hogere top' te creëren met als gevolg een betere waardering van de sport door alle hockeyers.

Begin 2018 hebben we onze visie naar buiten gebracht en begin 2019 is er gestart met een promotiecampagne.¹

Doelstelling van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het doen van een nulmeting ten aanzien van de visie. Door middel van dit onderzoek moet er in kaart worden gebracht wat op het moment 'nul' (de lancering van de visie), de status is ten aanzien van de visie. De visie is uiteindelijk bedoeld om vooruit te kunnen in hockey en de kwaliteit van hockey te vergroten en het plezier te verhogen. Om dit te bereiken is het niet alleen belangrijk om te weten wat de status is bij de groep 'hockeyers', maar het is ook van belang om te weten wat de stand van zaken is bij bestuursleden en de trainers/coaches van hockeyend Nederland. Zij vormen tenslotte de verbinding tussen beleid van de KNHB en concrete veranderingen op de verenigingen. Daarom is er in dit onderzoek een nulmeting gedaan bij al deze doelgroepen.

Bij de bestuurders en de trainers/coaches is het doel om in kaart te brengen in hoeverre ze bekend zijn met de visie, of ze de ambitie hebben om iets met de visie te doen en waar ze tegenaan lopen. Bij de groep hockeyers is er geïnventariseerd hoe zij de hockeysport in zijn totaliteit en per uitgangspunt van de visie beoordelen om zo in beeld te brengen waar we als KNHB staan op het gebied van de dingen die we met de visie willen bereiken. Door deze

¹ Deze nulmeting vond plaats in het eerste kwartaal van 2019. Op dat moment werd voor het eerst de campagne van de visie naar buiten gebracht: 6 X VOORUIT IN HOCKEY. Om het effect van de visie te meten, wordt dit onderzoek tweejaarlijks herhaald.

meting tweejaarlijks te herhalen kan de vooruitgang ten aanzien van de visie in beeld gebracht worden. Tevens maakt het onderzoek inzichtelijk waar de meeste aandacht nodig is. Aan de hand hiervan kan de KNHB concrete stappen bepalen voor het vervolg van het visieproject.

Bovenstaande resulteert in de volgende hoofdvraag van dit onderzoek:

"In hoeverre zijn wij als KNHB in staat om met onze Visie op de ontwikkeling van hockeyers effect te hebben op bestuurders, trainers/coaches en hockeyers?"

Methode van onderzoek

Dataverzameling en respondenten

Deze nulmeting is een kwantitatief onderzoek en de data voor dit onderzoek is verzameld door middel van online enquêtes bij de verschillende doelgroepen. Nederland kende op het moment van dit onderzoek 323 hockeyverenigingen en ruim 255.000 hockeyers. In totaal zijn er 1.069 enquêtes ingevuld, verdeeld over de drie doelgroepen:

1. *Bestuurders*: 143 bestuurders (van 133 verenigingen)
2. *Trainers/coaches*: 266 trainers/coaches (van 133 verenigingen)
3. *Hockeyers*: 660 hockeyers (van 219 verenigingen)

Alle drie de groepen respondenten blijken een representatieve afspiegeling te zijn van de gehele hockeypopulatie in Nederland, wanneer er wordt gekeken naar de omvang van de verenigingen en de leeftijds- en geslachtsverdeling van de respondenten.

Methode van analyse

Vervolgens zijn de data in Excel geanalyseerd. Voor de doelgroepen bestuurders en trainers/coaches is de aandacht vooral gelegd op de vragen omtrent bekendheid van de visie, de ambitie om er iets mee te doen en de beoordeling van de visie (in zijn geheel en per doelstelling). Voor de doelgroep hockeyers is de nadruk gelegd op de beoordeling van de hockeysport, het plezier dat ze in de sport ervaren en de verbinding die ze voelen met en door de sport.

Naast een analyse op de gehele groep, zijn de resultaten ook vergeleken voor verschillende subgroepen. Er is onder andere gekeken naar de effecten van de omvang van de vereniging, de leeftijd van de respondenten, het feit of ze wel of niet bekend waren met de Visie, speelniveau en de aanwezigheid van een trainer/coach.

Resultaten & Conclusie

Bestuurders

Bekendheid visie

Bij de doelgroep bestuurders zien we dat de visie al behoorlijk goed bekend is: 90% van de respondenten had al van de visie gehoord. Van deze 90% weten twee op de drie bestuurders wat er (ongeveer) in de visie staat. De kennis van bestuurders over de visie verschilt echter sterk per grootte van de vereniging: van de verenigingsbestuurders van verenigingen met meer dan 1500 leden weet meer dan 80% wat er in de visie staat, van de bestuurders van verenigingen onder de 500 leden weet slechts 40% dit.

Beoordeling 'kleur bekennen' & visie

Bijna alle bestuurders (99%) vinden het 'goed' of 'zeer goed' dat de KNHB 'kleur bekent' met haar Visie op de ontwikkeling van hockeyers. Slechts 1% van de bestuurders vindt dit niet

goed. 98% van de respondenten beoordeelt de visie met een 'goed' of 'zeer goed'. De beoordeling van de visie hangt in sterke mate samen met de kennis over de visie: wanneer verenigingsbestuurders weten wat er in de visie staat beoordelen ze de visie positiever dan wanneer ze dit niet weten.

Ambitie visie

Bijna alle verenigingsbestuurders hebben de ambitie om met de visie aan de slag te gaan: 95% van de verenigingsbestuurders geeft een positief antwoord op de vraag 'in hoeverre heb jij de ambitie om met de visie aan de slag te gaan?'. Opvallend hierbij is dat de grote verenigingen het meest aangeven dat ze 'zeer veel ambitie' hebben om met de thema's aan de slag te gaan.

De belangrijkste motivatie om met de visie aan de slag te gaan is volgens de respondenten:

1. Het vergroten van het plezier in hockey (46%)
2. Verhoging van de kwaliteit van hockey (29%)

Visie in de praktijk

Wanneer er aan de bestuurders gevraagd wordt in hoeverre ze ook al daadwerkelijk in de praktijk iets met de visie doen geeft 86% aan de visie in de praktijk toe te passen (50% 'een beetje' en 36% 'past veel uit de visie toe'). Opvallend hierbij is dat grote verenigingen gemiddeld al meer uit de visie toepassen dan kleine verenigingen.

De respondenten geven echter ook aan nadelen te ervaren/verwachten bij het toepassen van de uitgangspunten van de visie in de praktijk. Ongeveer 60% van de respondenten geeft aan veel of een paar nadelen te ervaren en/of te verwachten bij het toepassen van de uitgangspunten van de visie in de praktijk, waarbij bestuurders van grote verenigingen aangeven gemiddeld meer nadelen te verwachten dan bestuurders van kleine verenigingen.

De belangrijkste nadelen/uitdagingen die bestuursleden noemen zijn:

- Weerstand van ouders;
- Niet genoeg draagvlak binnen de vereniging;
- Het hebben van beperkte middelen om het uit te voeren;
- Het feit dat niet alle verenigingen meedoen;
- Omzetten van de visie naar de praktijk.

Tenslotte geeft bijna 80% van de verenigingsbestuurders aan het eens of zeer eens te zijn met de stelling: 'Ik heb aan de hand van de visie genoeg handvatten'. Dit is een opvallend groot percentage in relatie tot het feit dat ook een groot deel van de respondenten aangeeft dat ze hulp nodig hebben bij het omzetten van de uitgangspunten naar de praktijk.

Inzichten per uitgangspunt

Naast vragen over de visie in zijn algemeenheid zijn de zes uitgangspunten ook los besproken ten aanzien van vijf verschillende onderwerpen: belang, ambitie, vormgeven, kwaliteit hockeysport en plezier hockeysport. Hieruit blijken de volgende resultaten.

Tabel 1: Scores per uitgangspunt (bestuurders)

Uitgangspunt	Belang	Ambitie	Vormgeven	Draagt bij aan kwaliteit	Draagt bij aan plezier
<i>Beter hockey begint bij jezelf</i>	3,3	3,1	2,7	3,1	3,2
<i>Herken en stimuleer unieke kwaliteiten</i>	3,4	3,2	2,7	3,3	3,4
<i>Voor iedere leeftijd een passende belasting</i>	3,5	3,2	2,8	3,1	3,3
<i>Bijdragen leveren aan het team</i>	3,5	3,2	2,7	3,3	3,3

<i>Ondersteun continue leren</i>	3,5	3,2	2,8	3,4	3,3
<i>Sport en privé in balans</i>	3,4	3,0	2,6	3,0	3,2

Hieruit blijkt dat verenigingsbestuurders meer belang hechten aan de verschillende uitgangspunten van de visie dan dat zij werkelijk de ambitie hebben om hier mee aan de slag te laten. Het daadwerkelijk vormgeven van de uitgangspunten scoort telkens nog wat lager.

Trainers & Coaches

Bekendheid visie

Iets meer dan 2 op de 3 trainers en coaches wist tijdens de nulmeting af van het bestaan van de visie, namelijk 70%. Van de trainers die op de hoogte zijn van de visie weet 57% wat er ongeveer in staat. Hoe groter de vereniging waar trainers en coaches actief zijn, hoe beter men de visie kent. Daarnaast zijn trainers en coaches van de (Jong) Senioren & Veteranen teams het best op de hoogte van de inhoud van de visie en trainers en coaches van Jeugd teams het minst goed.

Beoordeling 'kleur bekennen' & visie

Daarbij vinden bijna alle trainers en coaches vinden het goed dat de KNHB 'kleur bekent' door middel van de visie (94%). Meer dan 30% van de trainers en coaches vindt het zelfs zeer goed dat de KNHB dit doet. Als we dan kijken naar de inhoudelijke beoordeling van de visie zien we dat het overgrote deel van de trainers en coaches de visie als 'goed' of 'zeer goed' beoordeelt. Slechts 8% van deze groep beoordeelt de visie met 'slecht' of 'zeer slecht'. Opvallend bij de beoordeling van beide aspecten is dat hoe groter de vereniging is, des te slechter de beoordeling van de trainers en coaches. Bij trainers en coaches van verenigingen met 1500+ leden vindt meer dan 10% het niet goed dat de KNHB kleur heeft bekend.

Ambitie visie

Het merendeel van de trainers en coaches (90%) heeft ambitie om met de visie aan de slag te gaan; 30% van hen geeft aan zelfs 'zeer veel ambitie' te hebben. Binnen de groep met 'zeer veel ambitie' zijn de trainers en coaches van de kleinste verenigingen het best vertegenwoordigd.

De belangrijkste motivatie om met de visie aan de slag te gaan is volgens de trainer/coaches:

1. Het vergroten van het plezier in hockey (39%)
2. Het verhogen van de kwaliteit van hockey (29%)

Opvallend hierbij is dat trainers/coaches van grote verenigingen in mindere mate aangeven dat ze denken dat de visie bijdraagt aan de kwaliteit van hockey. Bij trainers/coaches van kleine verenigingen scoren de bijdrage aan het plezier en de bijdrage aan kwaliteit zo goed als even hoog.

Visie in de praktijk

Wanneer er gekeken wordt naar de toepassing van de visie in de praktijk is te zien dat een groot deel van de trainers en coaches (85%) aangeeft zaken uit de visie toe te passen (waarvan de ene helft 'een beetje' en de andere helft 'veel'). Trainers en coaches van de kleinste verenigingen geven het meest aan de visie nauwelijks of niet toe te passen (in totaal 25%).

Iets meer dan 40% van de respondenten geeft aan nadelen te ervaren/verwachten bij het toepassen van de uitgangspunten van de visie in de praktijk. Opvallend is dat trainers en

coaches van kleine verenigingen minder nadelen ervaren of verwachten dan trainers en coaches van de grotere verenigingen. De nadelen die de respondenten voornamelijk noemen zijn:

- Het in de praktijk invulling geven aan de visie (het daadwerkelijk vormgeven van trainingen);
- Weerstand vanuit ouders;
- Onvoldoende draagvlak;
- Het ontbreken van voldoende informatie.

Inzichten per uitgangspunt

Naast vragen over de visie in zijn algemeenheid zijn de zes uitgangspunten ook los besproken ten aanzien van vijf verschillende onderwerpen: belang, ambitie, vormgeven, kwaliteit hockeysport en plezier hockeysport. Hieruit blijken de volgende resultaten.

Tabel 2: Scores per uitgangspunt (trainers/coaches)

Uitgangspunt	Belang	Ambitie	Vormgeven	Draagt bij aan kwaliteit	Draagt bij aan plezier
<i>Beter hockey begint bij jezelf</i>	3,3	3,2	3,0	3,2	3,2
<i>Herken en stimuleer unieke kwaliteiten</i>	3,5	3,3	3,0	3,4	3,4
<i>Voor iedere leeftijd een passende belasting</i>	3,3	3,1	2,9	3,0	3,1
<i>Bijdragen leveren aan het team</i>	3,5	3,3	3,0	3,3	3,3
<i>Ondersteun continue leren</i>	3,5	3,4	3,2	3,4	3,3
<i>Sport en privé in balans</i>	3,4	3,1	3,0	3,2	3,3

Uit deze resultaten blijkt dat de trainers/coaches – net als de bestuurders – meer belang hechten aan de verschillende uitgangspunten van de visie dan dat zij werkelijk de ambitie hebben om hier mee aan de slag te laten. Het daadwerkelijk vormgeven van de uitgangspunten scoort telkens nog wat lager.

Trainers en coaches zien het meest het belang in van de uitgangspunten 'Herken en stimuleer unieke kwaliteiten', 'Bijdrage leveren aan het team' en 'Ondersteun continue leren'. 'Ondersteun continue leren' scoort ook bij de ambitie van trainers en coaches het hoogst. Trainers en coaches zien het minst het belang in van 'Beter hockeyen begint bij jezelf' en 'Voor iedere leeftijd een passende belasting'. Dit laatste uitgangspunt scoort (samen met het uitgangspunt 'Sport en privé in balans') ook als laagste bij de ambitie ten aanzien van de uitgangspunten.

De mate waarin trainers en coaches vinden dat de uitgangspunten bijdragen aan de kwaliteit of het plezier lijkt in negatieve zin samen te hangen met hun scores t.a.v. het belang dat zij aan het uitgangspunt hechten en de ambitie hebben om hier mee aan de slag te gaan. Trainers en coaches vinden dat het uitgangspunt 'Voor iedere leeftijd een passende belasting' het minst bijdraagt aan de kwaliteit van en het plezier binnen de hockeysport en hebben hechten hier ook het minste belang aan en hebben hierin de minste ambitie.

Hockeyers

Bij de doelgroep hockeyers is in dit onderzoek geprobeerd om in beeld te brengen hoe hockeyers de hockeysport waarderen ten aanzien van de uitgangspunten van de visie. Door deze meting tweejaarlijks te herhalen kan het resultaat van de visie in beeld gebracht worden.

Hockeysers blijken de hockeysport relatief hoog te waarderen, zo blijkt uit de cijfers die de respondenten gemiddeld gaven op onderstaande vragen.

- Hoe beoordeel jij de hockeysport? – 8,7
- Hoeveel plezier heb jij in hockey? – 8,7
- In hoeverre voel jij je verbonden aan de hockeysport? – 8,6

Wanneer we deze rapportcijfers verder analyseren en vergelijken voor de factoren 'omvang vereniging', 'leeftijdscategorie', 'aanwezigheid trainer/coach' en 'speelniveau' blijkt dat met name de factoren 'leeftijdscategorie' en 'speelniveau' van invloed zijn op de cijfers die hockeysers geven voor de hockeysport. Jongere hockeysers en hockeysers die op hoger niveau spelen geven hierbij gemiddeld de hoogste scores. Daarnaast blijkt dat ook het hebben van een trainer-coach bijdraagt aan een hogere cijfers ten aanzien van de hockeysport.

Inzichten per uitgangspunt

Om de mening van hockeysers over de verschillende uitgangspunten uit de visie met elkaar te kunnen vergelijken zijn alle stellingen per thema onder elkaar gezet en vervolgens is het gemiddelde van de scores per stelling berekend. Hieruit blijken de volgende resultaten, waarin te zien is dat de scores van hockeysers ten aanzien van de verschillende uitgangspunten niet zo ver uit elkaar liggen.

Tabel 3: Gemiddelde scores per uitgangspunt

Uitgangspunt uit de visie	Gemiddelde score
<i>Beter hockey begint bij jezelf</i>	3,1
<i>Herken en stimuleer unieke kwaliteiten</i>	3,0
<i>Voor iedere leeftijd een passende belasting</i>	2,9
<i>Bijdrage leveren aan het team</i>	3,1
<i>Ondersteun continu leren</i>	2,7
<i>Sport en privé in balans</i>	3,0

Het uitgangspunt waar verreweg het laagst op gescoord wordt is 'Ondersteun continu leren'. De uitgangspunten die de hoogste scores krijgen zijn de uitgangspunten 'Beter hockey begint bij jezelf' en 'Bijdrage leveren aan het team'.

Aanbevelingen

Bekendheid visie

- **Focus op de inhoud van de visie.** Men weet inmiddels wel dat er een visie is, maar wat er precies in staat is nog lang niet voor iedereen duidelijk (focus meer op trainers/coaches dan op bestuurders).
- De visie kan beter uitgedragen worden door: **het organiseren van (informatie)bijeenkomsten, meer aandacht ervoor op social media en het oprichten van een online kennisplatform.**
- **De meeste winst is te behalen bij de kleine verenigingen.** Zowel bij de bestuurders als bij de trainers/coaches blijkt dat respondenten van kleine verenigingen minder weten wat er in de visie staat dan respondenten van grote verenigingen. Daarnaast geldt specifiek voor de doelgroep bestuurders dat 'bestuurders van kleine verenigingen de

visie minder goed kennen, minder ambitie hebben ten aanzien van de visie, meer nadelen zien en dat ze de visie minder toepassen in de praktijk.

Visie in de praktijk

- **Ondersteun verenigingen bij het omzetten van de uitgangspunten naar de praktijk** (met name bij de kleine verenigingen). Focus hierbij op het wegnemen van de verwachte nadelen als weerstand van ouders, onvoldoende draagvlak en het gebrek aan informatie en geef concrete punten om mee aan de slag te gaan.
- **Stimuleer bestuurders en trainers/coaches om hun hockeyers meer in de praktijk te ondersteunen** (aan de hand van de uitgangspunten van de visie). De stellingen hierover scoren bij de doelgroep 'hockeyers' namelijk duidelijk het laagst.

Belang & ambitie visie

- **Zorg ervoor dat bestuurders en trainers/coaches het belang van de uitgangspunten gaan inzien** en dat ze snappen waarom een uitgangspunt bijdraagt aan het vergroten van het plezier of het verhogen van de kwaliteit van hockey. De ambitie om met de uitgangspunten aan de slag te gaan zal dan ook toenemen. (Focus bij de grote verenigingen vooral op de kwaliteitsverhoging door de visie).
- **Bestuurders: Besteed extra aandacht aan het uitgangspunt 'Sport en privé in balans'**. Bestuurders lijken onvoldoende inzichtelijk te hebben hoe dit uitgangspunt bijdraagt aan de kwaliteit en het plezier waardoor hun ambitie op dit vlak laag is.
- **Trainers/coaches: besteed extra aandacht aan het uitgangspunt 'Voor iedere leeftijd een passende belasting'**. Trainers/coaches lijken weinig toegevoegde waarde te zien in dit uitgangspunt, waardoor zij minder ambitie hebben ten aanzien van dit uitgangspunt.
- **Besteed aandacht aan het uitgangspunt 'Ondersteun continu leren'**. Dit uitgangspunt scoort volgens bestuurders en trainers/coaches hoog, maar volgens hockeyers duidelijk het laagst.